

รายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary) การประชุมคณะทำงาน ๕
ของคณะกรรมการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ สมัยที่ ๕๔
ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ ณ กรุงเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย

UNCITRAL จัดการประชุมคณะทำงาน ๕ ว่าด้วยกฎหมายล้มละลาย (Working Group V: Insolvency Law) สมัยที่ ๕๔ ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ ณ กรุงเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหารือเกี่ยวกับ (๑) กระบวนการดำเนินคดีล้มละลายข้ามพรมแดนของกลุ่มวิสาหกิจข้ามชาติ (Cross-border insolvency of enterprise groups) (๒) หน้าที่ของกรรมการบริษัทในกลุ่มวิสาหกิจก่อนเข้าสู่ภาวะล้มละลายต่อกลุ่มวิสาหกิจ (Obligation of directors of enterprise group companies in the period approaching insolvency) และ (๓) กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายของวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อมและรายย่อย (Insolvency of micro, small, and medium-sized enterprises (MSMEs)) โดยจะเป็นการพิจารณาต่อเนื่องจากการประชุมคณะทำงานฯ สมัยที่ผ่านมา (สมัยที่ ๕๓) ซึ่งจัดขึ้น ณ Vienna International Centre กรุงเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย โดยในสมัยนี้มีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยผู้แทนชาติสมาชิกคณะทำงานรวม ๔๐ ชาติ ผู้เข้าร่วมสังเกตการณ์จาก ๙ ชาติ ผู้แทนองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ๒๐ องค์การ และผู้แทนสหภาพยุโรปซึ่งในการประชุมครั้งนี้ คณะผู้แทนไทยประกอบด้วยผู้แทนจากสำนักงานศาลยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม และกรมบังคับคดี รวม ๔ ราย

ภูมิหลัง

(๑) กระบวนการดำเนินคดีล้มละลายข้ามพรมแดนของกลุ่มวิสาหกิจข้ามชาติ (Cross-border insolvency of enterprise groups) ที่ประชุมคณะทำงาน ฯ สมัยที่ ๔๔ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ (2013) ได้เห็นชอบให้พิจารณาหัวข้อนี้ต่อเนื่องจากการประชุมครั้งก่อนหน้า โดยให้พิจารณาจัดทำข้อบท (Provisions) ซึ่งประเด็นบางข้อจะเป็นส่วนเสริมให้กับกฎหมายแม่แบบเรื่องกระบวนการล้มละลายข้ามชาติที่มีอยู่เดิม (UNCITRAL Model Law on Cross-Border Insolvency – MLCBI) และเป็นส่วนเสริมให้กับส่วนที่ ๓ ของแนวทางการร่างกฎหมาย (UNCITRAL Legislative Guide on Insolvency Law : Part 3) ทั้งนี้ที่ประชุมคณะทำงานฯ สมัยที่ ๕๓ เสียงส่วนใหญ่เห็นว่า ควรจะเป็นในรูปแบบของกฎหมายต้นแบบที่แยกออกมาเดี่ยวๆ (a stand-alone model law) เพื่อป้องกันความสับสนกับกฎหมายแม่แบบเรื่องกระบวนการล้มละลาย (UNCITRAL insolvency-related model laws) โดยให้ตัดคำว่า “cross-border” ออกจากชื่อกฎหมายแม่แบบดังกล่าว โดยมีชื่อว่า “Model Law on Enterprise Group Insolvency” (MLEGI) เนื่องจากขอบเขตและเนื้อหาของลักษณะเฉพาะกว่ากฎหมายแม่แบบที่มีอยู่ ซึ่งรูปแบบนี้จะช่วยให้เห็นความสำคัญของหัวข้ออย่างชัดเจนและช่วยในการส่งเสริมการอนุวัติการได้ดีกว่ารูปแบบที่จะเป็นส่วนเสริมของกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการล้มละลายข้ามชาติ และยังเป็นการเน้นย้ำความสำคัญของหัวข้อนี้ในการให้ความร่วมมือและการประสานงานกันระหว่างรัฐในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายล้มละลาย

(๒) หน้าที่ของกรรมการบริษัทในกลุ่มวิสาหกิจก่อนเข้าสู่ภาวะล้มละลายต่อกลุ่มวิสาหกิจ (Obligation of directors of enterprise group companies in the period approaching insolvency) ในการประชุมสมัยที่ ๔๔ คณะทำงานเห็นชอบร่วมกันในการให้ความสำคัญแก่หน้าที่ของกรรมการของกลุ่มวิสาหกิจในช่วงเวลาที่วิสาหกิจนั้น ๆ มีสถานะใกล้สู่การล้มละลาย ซึ่งประเด็นนี้นำมาสู่ปัญหาในทางปฏิบัติที่ชัดเจนและหากสามารถมีผลลัพธ์ของปัญหานี้ได้แล้วก็จักเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการล้มละลายเป็นอันมาก ในขณะเดียวกันคณะทำงานก็เห็นว่ายังคงมีประเด็นปัญหาอีกจำนวนหนึ่งซึ่งต้องใช้การพิจารณาหาหรือของคณะทำงานอย่างละเอียดรอบคอบเพื่อไม่ให้ผลลัพธ์ของการแก้ปัญหานี้เป็นอุปสรรคต่อการฟื้นฟูกิจการ กล่าวคือ ต้องไม่เป็นภาระหรืออุปสรรคต่อกรรมการวิสาหกิจในการบริหารกิจการเพื่อการฟื้นฟูกิจการหรือต้องไม่เป็นการบีบบังคับให้กรรมการตัดสินใจนำวิสาหกิจเข้าสู่กระบวนการล้มละลายในช่วงเวลาที่ยังไม่สมควร เป็นต้น คณะทำงานจึงเห็นร่วมกันว่า หากมีการหารือร่วมกันอย่างไม่เป็นทางการในคณะทำงานผู้เชี่ยวชาญ (expert group) ในประเด็นดังกล่าวแล้วจะเป็นประโยชน์มากกว่า ซึ่งคณะทำงานผู้เชี่ยวชาญมีภารกิจในการอธิบายถึงวิธีการใช้ส่วนที่ ๔ ของคู่มือการร่างกฎหมายในบริบทของกลุ่มวิสาหกิจระหว่างประเทศ และภารกิจในการกำหนดประเด็นปัญหาต่าง ๆ เช่น การขัดกันระหว่างหน้าที่ของตนในฐานะกรรมการต่อบริษัทกับผลประโยชน์ของกลุ่มวิสาหกิจ และประเด็นการเลือกใช้กฎหมายมาบังคับแก่กรณีต่าง ๆ เป็นต้น

(๓) กระบวนพิจารณาคดีล้มละลายของวิสาหกิจ ขนาดกลาง ขนาดย่อมและรายย่อย (Insolvency of micro, small and medium-sized enterprises (MSMEs)) ที่ประชุมคณะกรรมการสิทธิการแห่งสหประชาชาติ (UNCITRAL) สมัยที่ ๔๖ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ (2013) ได้ขอให้คณะทำงาน ๕ ตรวจสอบประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายของวิสาหกิจ ขนาดกลาง ขนาดย่อมและรายย่อย (MSMEs) และที่ประชุมคณะกรรมการสิทธิการแห่งสหประชาชาติ (UNCITRAL) สมัยที่ ๔๗ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ (2014) ได้มอบหมายให้คณะทำงาน ฯ พิจารณาหัวข้อนี้ ภายหลังจากที่ได้พิจารณาในหัวข้อ มาตราการอำนวยความสะดวกแก่กระบวนการดำเนินคดีล้มละลายข้ามพรมแดน ของกลุ่มวิสาหกิจข้ามชาติและหัวข้อการรับรองและบังคับตามคำพิพากษาที่สืบเนื่องมาจากการล้มละลายเสร็จแล้ว โดยที่ประชุมคณะกรรมการสิทธิการแห่งสหประชาชาติ (UNCITRAL) สมัยที่ ๔๘ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (2016) ได้มอบอาณัติให้คณะทำงาน ฯ พัฒนาหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมในการพิจารณามาตรการและกลไกที่จะรับมือกับปัญหาของวิสาหกิจ โดยมุ่งเน้นทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลที่ประกอบวิสาหกิจ โดยอาศัยหลักการสำคัญตามที่ระบุไว้ในกฎหมายแม่แบบเรื่องกระบวนการล้มละลายข้ามชาติที่มีอยู่เดิม (UNCITRAL Model Law on Cross-Border Insolvency – MLCBI) และคำแนะนำในการร่างกฎหมายล้มละลายของ UNCITRAL (UNCITRAL Legislative Guide on Insolvency Law)

การประชุมสมัยที่ ๕๔

ในการประชุมคณะทำงานครั้งนี้ได้พิจารณาร่างข้อบทแม่แบบ ฯ ต่อเนื่องจากการประชุมสมัยที่ ๕๓ โดยเอกสารที่ใช้ในการพิจารณาครั้งนี้ได้มีการรวมข้อเสนอและมติที่ประชุมครั้งก่อนไว้ด้วยแล้ว สำหรับการประชุมคณะทำงาน ฯ ในปัจจุบัน กำลังมีการพิจารณาประเด็นที่ยังค้างอยู่ โดยแบ่งออก

เป็น ๓ หัวข้อ ได้แก่ (๑) กระบวนการดำเนินคดีล้มละลายข้ามพรมแดนของกลุ่มวิสาหกิจข้ามชาติ (Cross-border insolvency of enterprise groups) (๒) หน้าที่ของกรรมการบริษัทในกลุ่มวิสาหกิจก่อนเข้าสู่ภาวะล้มละลายต่อกลุ่มวิสาหกิจ (Obligation of directors of enterprise group companies in the period approaching insolvency) และ (๓) กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายของวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อมและรายย่อย (Insolvency of micro, small, and medium-sized enterprises (MSMEs)) โดยในการประชุมคณะทำงานฯ ครั้งนี้ จะเป็นการหารือต่อเนื่องจากการประชุมสมัยที่ ๕๓ ในทุกประเด็น และจะมีการพิจารณาเอกสาร ดังนี้

๑. A/CN.9/WG.V/WP.161

๒. A/CN.9/WG.V/WP.162

๓. A/CN.9/WG.V/WP.163

๔. A/CN.9/WG.V/WP.153

๑. “กระบวนการล้มละลายของกลุ่มวิสาหกิจข้ามชาติ” (“Enterprise group insolvency”) ตามเอกสารประกอบการประชุม A/CN.9/WG.V/WP.161 โดยมีโครงสร้างแบ่งออกเป็น ๕ หมวด (Chapter) สามารถสรุปสาระสำคัญของการประชุมได้ดังนี้

A. การพิจารณาร่างกฎหมายแม่แบบ

คณะทำงานเริ่มการพิจารณาจาก ส่วนที่หนึ่ง (Part A. Core provisions) หมวด ๒ การให้ความร่วมมือและการประสานงาน (Chapter 2. Cooperation and coordination) ก่อน ส่วนหมวด ๑ บทบัญญัติทั่วไป (General provisions) จะนำมาพิจารณาภายหลังจากการพิจารณาหมวด ๕ การปฏิบัติต่อคำขอรับชำระหนี้ต่างประเทศ (Chapter 5. Treatment of foreign claims) เสร็จสิ้น

หมวด ๒ การให้ความร่วมมือและการประสานงาน (Chapter 2. Cooperation and coordination)

ในภาพรวมของหมวดนี้ คณะทำงานด้วยเสียงส่วนใหญ่เห็นว่า หมวดนี้ควรมีการเขียนขยายความเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าหมวดนี้ปรับใช้กับการให้ความร่วมมือและประสานงานทั้งระหว่างศาลภายในประเทศที่เกี่ยวข้องมากกว่าหนึ่งศาลกับผู้แทนที่ได้รับการแต่งตั้งสำหรับประเทศนั้น และระหว่างศาลต่างประเทศกับผู้แทนของกลุ่มวิสาหกิจ

ข้อ ๘. การให้ความร่วมมือและการสื่อสารโดยตรงระหว่างศาลของรัฐนี้กับศาลต่างประเทศ ผู้แทนต่างประเทศ และผู้แทนของกลุ่มวิสาหกิจ (Article 8. Cooperation and direct communication between a court of this State and foreign courts, [foreign] [insolvency] representatives and a group representative)

หลังจากมีการอภิปราย คณะทำงานมีมติให้แก้ไขข้อนี้เป็น Article 8. Cooperation and direct communication between a court of this State and other courts, insolvency representative and any group representative appointed

ข้อ ๙. การให้ความร่วมมือกันอย่างมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ตามข้อ ๘. (Article 9. Cooperation to the maximum extent possible under article 8.)

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบตามเนื้อหาที่ฝ่ายเลขานุการได้แนะนำไว้ในย่อหน้า ๑๕ ของ A/CN.9/WG.V/WP.161

ข้อ ๑๐. ข้อจำกัดของผลการสื่อสารภายใต้ข้อ ๘. (Article 10. Limitation of the effect of communication under article 8.)

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบเนื้อหาตามที่ร่าง

ข้อ ๑๑. การประสานงานเรื่องการนัดสืบพยาน (Article 11. Coordination of hearings)

คณะกรรมการปรับถ้อยคำเล็กน้อยและเห็นชอบตามที่ร่างมา

ข้อ ๑๒. การให้ความร่วมมือและการสื่อสารโดยตรงระหว่างผู้แทนของกลุ่มวิสาหกิจผู้แทนต่างประเทศ และศาลต่างประเทศ (Article 12. Cooperation and direct communication between a group representative [appointed in this State], [foreign] [insolvency] representatives and foreign courts

คณะกรรมการตัดถ้อยคำ [appointed in this State] และ [foreign] ออก และเห็นชอบตามที่ร่างมา

ข้อ ๑๓. คณะกรรมการให้ปรับข้อข้อเป็น การให้ความร่วมมือและการสื่อสารโดยตรงระหว่างผู้แทนคดีล้มละลายที่ได้รับการแต่งตั้งในรัฐนี้ ศาลอื่น ผู้แทนคดีล้มละลายของสมาชิกอื่น ๆ ของกลุ่มวิสาหกิจ และผู้แทนกลุ่มใดๆ ที่ได้รับการแต่งตั้ง (Article 13. Cooperation and direct communication between an insolvency representative appointed in this State, other courts, insolvency representatives of other group members and any group representative appointed)

คณะกรรมการเห็นชอบตามเนื้อหาที่ร่างมา

ข้อ ๑๔. การให้ความร่วมมือกันอย่างมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ตามข้อ ๑๒. และ ๑๓. (Article 14. Cooperation to the maximum extent possible under articles 12. and 13.)

คณะกรรมการมีมติให้แยกบทบัญญัติในข้อ ๑๕ กับข้อ ๙(f) และ ๑๔(b) แม้ข้อบัญญัติทั้งสามส่วนจะมีความเกี่ยวข้องกันก็ตาม เนื่องจากเพื่อให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างการส่งเสริมให้มีความร่วมมือกันด้านหนึ่ง และอำนาจในการตัดสินใจเข้าทำข้อตกลงอีกด้านหนึ่ง ว่าเป็นคนละส่วนกัน

ข้อ ๑๕. อำนาจในการทำข้อตกลงเกี่ยวกับการประสานงานเรื่องกระบวนการพิจารณา (Article 15. Authority to enter into agreements concerning the coordination of [insolvency] proceedings)

คณะกรรมการให้คงคำว่า [insolvency] ตัวย่อว่า located in different States และคงวลี “two or more enterprise groups members” แล้วมีมติเห็นชอบเนื้อหาตามที่ร่าง

ข้อ ๑๖. การแต่งตั้งผู้แทนคดีล้มละลายหนึ่งคนหรือคนเดียวกัน (Article 16. Appointment of a single or the same insolvency representative)

คณะทำงานให้แทนที่ “the court” ด้วย “a court” แทนที่ “foreign” ด้วย “other” และตัด “in different States.” และมีมติเห็นชอบเนื้อหาตามที่ร่าง

ข้อ ๑๗. การมีส่วนร่วมของสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจในกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายที่เริ่มต้นในรัฐนี้ภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวกับล้มละลายของรัฐนี้ (Article 17. Participation by enterprise group members in a[n insolvency] proceeding [commenced in this State] [under [identify laws of the enacting State relating to insolvency]])

คณะทำงานมีการอภิปรายเกี่ยวกับย่อหน้าที่สอง แล้วมีมติให้คงย่อหน้าที่สองไว้ โดยให้ระบุในคำแนะนำในการร่างกฎหมาย ฯ (Guide) ว่า สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจอาจจะถูกห้ามโดยกฎหมายหรือในกรณีที่กฎหมายไม่ได้ห้าม ศาลอาจจะเป็นผู้ห้ามมิให้สมาชิกดังกล่าวมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาจัดทำแผนในอีกรัฐหนึ่ง

หมวด ๓ การจัดการกระบวนการพิจารณาจัดทำแผนในรัฐนี้ (Chapter 3. Conduct of a planning proceeding in this State)

คณะทำงานมีมติให้แก้ไขชื่อหมวดเป็น “Relief available in a planning proceeding in this State.”

ข้อ ๑๘. การแต่งตั้งผู้แทนของกลุ่มวิสาหกิจในรัฐนี้ (Article 18. Appointment of a group representative [in this State])

คณะทำงานมีมติให้แทรกข้อเพิ่มเติมนำท้ายของเดิมว่า “and authority to seek relief”

ข้อ ๑๙. สภาวะพักการชำระหนี้ระหว่างกระบวนการพิจารณาจัดทำแผน (Article 19. Relief available to a planning proceeding [taking place in this State])

คณะทำงานมีมติให้ตัดวลี “[taking place in this State]” โดยไม่แก้ไขร่างตามที่ฝ่ายเลขานุการฯ ได้แนะนำไว้ในย่อหน้า ๓๓ ของเอกสาร

หมวด ๔ การรับรองกระบวนการพิจารณาจัดทำแผนต่างประเทศและสภาวะพักการชำระหนี้ (Chapter 4. Recognition of a foreign planning proceeding and relief)

ข้อ ๒๐. การยื่นคำร้องขอให้รับรองกระบวนการพิจารณาจัดทำแผนต่างประเทศ (Article 20. Application for recognition of a foreign planning proceeding)

คณะทำงานเห็นชอบตามที่ร่างมา โดยให้เพิ่มข้อความดังต่อไปนี้ต่อท้ายประโยคสุดท้ายของร่างข้อนี้ “The sole fact that an application pursuant to this Law is made to a court in this State by a group representative does not subject the group representative to the jurisdiction of the courts of this State for any purpose other than the application.”

ข้อ ๒๑. สภาวะพักการชำระหนี้ชั่วคราวขณะที่มีการยื่นคำร้องขอให้รับรองกระบวนการพิจารณาจัดทำแผนต่างประเทศ (Article 21. Provisional relief that may be granted upon application for recognition of a foreign planning proceeding)

คณะทำงานมีมติให้คงคำว่า “[foreign]” ไว้

ข้อ ๒๒. คำวินิจฉัยในการรับรองกระบวนการพิจารณาจัดทำแผนต่างประเทศ (Article 22. Decision to recognize a foreign planning proceeding)

คณะทำงานมีมติให้แก้ไขข้อเป็น “Recognition of a foreign planning proceeding” และให้คงคำว่า “[foreign]” ไว้ นอกจากนั้นเห็นชอบตามร่าง

ข้อ ๒๓. สภาวะพักการชำระหนี้ที่ศาลอาจจะมีคำสั่งเมื่อมีการยื่นคำร้องขอให้มีการรับรองกระบวนการพิจารณาจัดทำแผนต่างประเทศ (Article 23. Relief that may be granted upon recognition for a foreign planning proceeding)

คณะทำงานมีมติให้คงคำว่า “[foreign]” ไว้ และเห็นชอบตามที่ร่างมา

ข้อ ๒๔. การมีส่วนร่วมของผู้แทนของกลุ่มวิสาหกิจในกระบวนการพิจารณาภายใต้กฎหมายล้มละลาย (Article 24. Participation of a group representative in a[n insolvency] proceeding [commenced in this State] [under [identify laws of the enacting State relating to insolvency]])

คณะทำงานมีมติตัดคำว่า “[insolvency]” ในย่อหน้าที่หนึ่ง เห็นชอบตามที่ร่างมา คงคำว่า “[foreign]” ไว้ และเห็นชอบตามที่ร่างมา

ข้อ ๒๕. การคุ้มครองเจ้าหนี้และผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ (Article 25. Protection of creditors and other interested persons)

คณะทำงานมีมติให้ย้ายร่างข้อนี้ไปหมวด ๑ หรือเป็นหมวดเฉพาะเพื่อที่จะให้ข้อบัญญัตินี้มีผลปรับใช้กับทุกกรณีที่จะเกิดขึ้นได้ตามร่างกฎหมายแม่แบบนี้

ข้อ ๒๖. การยอมรับแนวทางการแก้ปัญหาการล้มละลายของกลุ่มวิสาหกิจ (Article 26. Approval of a group insolvency solution)

คณะทำงานมีมติให้ตัดวลี “and is participating in the [foreign] planning proceeding” ในย่อหน้าที่หนึ่งและย้ายย่อหน้าที่สองไปยังหมวด ๑ เป็นร่างข้อบัญญัติเดี่ยว ๆ และมีมติเห็นชอบกับร่างส่วนที่เหลือ

หมวด ๕ การปฏิบัติต่อคำขอรับชำระหนี้ต่างประเทศ (Chapter 5. Treatment of foreign claims)

ข้อ ๒๗. การยืนยัน/ยอมรับและการมีคำสั่งอนุญาตให้ได้รับชำระหนี้แก่หนี้ต่างประเทศตามกฎหมายของประเทศที่มีผลใช้บังคับ: กรณีกระบวนการพิจารณารอง (Article 27. Undertaking on the treatment of foreign claims: non-main proceedings)

คณะทำงานมีมติเติมคำว่า “of the main proceeding” ต่อท้ายย่อหน้าที่สองและเห็นชอบกับร่างส่วนที่เหลือ และจะมีการอธิบายคำว่า “the treatment of claim” ในคำแนะนำในการร่างกฎหมาย

ข้อ ๒๘. อำนาจของศาลของรัฐนี้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามบทบัญญัติในข้อ ๒๗. (Article 28. Powers of the court of this State with respect to a undertaking under article 27.)

คณะทำงานมีเห็นชอบตามที่ร่างมา

ส่วนที่สอง ([Part B]) ของร่างกฎหมายแม่แบบนี้เป็นบทบัญญัติเสริม (supplemental provisions) สำหรับประเทศที่อนุวัติกฎหมายล้มละลายข้ามชาติ ค.ศ. 1997 แล้ว

ข้อ ๒๙. การยืนยัน/ยอมรับและการมีคำสั่งอนุญาตให้ได้รับชำระหนี้แก่หนี้ต่างประเทศตามกฎหมายของประเทศที่มีผลใช้บังคับ: กรณีกระบวนการพิจารณาหลัก (Article 29. Undertaking on the treatment of foreign claims: main proceedings)

คณะทำงานรับทราบข้อสังเกตว่าข้อแตกต่างระหว่างข้อ ๒๗ และ ๒๙ คือ ข้อ ๒๙ สามารถปรับใช้ได้ทั้งกระบวนการพิจารณาหลักและรอง เป็นทางเลือกเพิ่มเติมจากข้อ ๒๗ และมีมติเห็นชอบตามร่าง

ข้อ ๓๐. อำนาจของศาลของรัฐนี้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามบทบัญญัติในข้อ ๒๙. (Article 30. Powers of a court of this State with respect to an undertaking under article 29.)

คณะทำงานมีมติเห็นชอบตามร่าง

ข้อ ๓๑. สภาวะพักการชำระหนี้เพิ่มเติม (Article 31. Additional relief)

คณะทำงานมีมติเห็นชอบตามร่าง

ส่วนที่หนึ่ง (Part A. Core provisions)

หมวด ๑. บทเบ็ดเสร็จทั่วไป (Chapter 1. General provisions)

อารัมภบท (Preamble) และข้อ ๑. ขอบเขตการใช้บังคับ (Article 1. Scope)

คณะทำงานมีมติเห็นชอบตามร่าง

ข้อ ๒. นิยามศัพท์ (Article 2. Definitions)

คณะทำงานมีมติแก้ข้อความย่อหน้าแรกตอนต้นเป็น “For the purposes of this Law:”

ข้อ ๓. พันธกรณีระหว่างประเทศของรัฐนี้ (Article 3. International obligations of this State)

คณะทำงานมีมติเห็นชอบตามร่าง

ข้อ ๔. เขตอำนาจของรัฐนี้ (Article 4. Jurisdiction of the enacting State)

คณะทำงานมีมติให้คงตัวเลือกที่ ๒ ของ (c) ไว้ โดยให้ตัดข้อความหลังคำว่า “if required or requested.” และเห็นชอบเนื้อหาส่วนที่เหลือ

ข้อ ๕. ศาลหรือหน่วยงานที่มีเขตอำนาจ (Article 5. Competent court or authority)

ข้อ ๖. ข้อยกเว้นเรื่องนโยบายสาธารณะ (Article 6. Public policy exception)

ข้อ ๗. การตีความ (Article 7. Interpretation)

คณะทำงานเห็นชอบเนื้อหาตามที่ร่างมาสำหรับข้อ ๕, ๖ และ ๗

B. การพิจารณาร่างคำแนะนำในการร่างกฎหมาย (Consideration of the draft guide to enactment) ตามเอกสาร A/CN.9/WG.V/WP.162

C. ประเด็นเกี่ยวกับการร่างกฎหมายแม่แบบ (Issues of enactment of the model law)

คณะกรรมการได้ร้องขอให้ฝ่ายเลขานุการเตรียมเอกสารต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือรัฐต่าง ๆ เกี่ยวกับการร่างกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการล้มละลายของกลุ่มวิสาหกิจ เพื่อให้สอดคล้องและอธิบายถึงความเชื่อมโยงกับกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการล้มละลายข้ามชาติและกฎหมายแม่แบบว่าด้วยรับรองและบังคับตามคำพิพากษาที่เกี่ยวข้องในคดีล้มละลาย

D. มติของคณะกรรมการเกี่ยวกับร่างกฎหมายแม่แบบและร่างคำแนะนำในการร่างกฎหมาย (Decisions of the Working Group as regards the draft model law and the draft guide to enactment)

คณะกรรมการเห็นชอบทั้งสองร่างและขอให้ฝ่ายเลขานุการส่งร่างกฎหมายแม่แบบให้รัฐต่าง ๆ เพื่อรับฟังความคิดเห็น โดยคาดการณ์ว่าจะจัดทำขั้นตอนสุดท้ายของร่างให้แล้วเสร็จเพื่อให้คณะกรรมการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (United Nations Commission on International Trade Law – UNCITRAL) พิจารณาเพื่ออนุมัติ/อนุมัติ (adopt) ในสมัยที่ ๕๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ (2019)

๒. “หน้าที่ของกรรมการบริษัทในกลุ่มวิสาหกิจก่อนเข้าสู่ภาวะล้มละลายต่อกลุ่มวิสาหกิจ (Obligation of directors of enterprise group companies in the period approaching insolvency)” คณะทำงานพิจารณาตามเอกสาร A/CN.9/WG.V/WP. 153 อีกครั้งและมีการแก้ไขเล็กน้อย และเห็นว่าสามารถจัดทำขั้นตอนสุดท้ายของร่างให้แล้วเสร็จเพื่อให้คณะกรรมการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (United Nations Commission on International Trade Law – UNCITRAL) พิจารณาเพื่ออนุมัติ/อนุมัติ (adopt) ในสมัยที่ ๕๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ (2019) เช่นกัน

๓. “การพิจารณาร่างกฎหมายกระบวนพิจารณาคดีล้มละลายของวิสาหกิจ ขนาดกลาง ขนาดย่อม และรายย่อย” (“Insolvency of micro, small and medium-sized enterprises (MSMEs): consideration of a draft text on a simplified insolvency regime”) ตามที่ปรากฏในเอกสารประกอบการประชุมที่ A/CN.9/WG.V/WP. 163

A. ข้อความทั่วไป (General statements)

B. รูปแบบของกฎเกณฑ์ (Form of a document)

C. ขอบเขตและจุดที่จะเน้นย้ำ (Scope and focus)

คณะกรรมการเน้นย้ำเป็นพิเศษเกี่ยวกับความจำเป็นหรือความต้องการเฉพาะด้านของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดเล็กและขนาดจิ๋วก่อน และการทำงานจะเน้นย้ำไปที่ลักษณะและเครื่องมือของระบบกฎหมายล้มละลายที่ทำให้ง่ายขึ้นมากกว่าที่จะเน้นย้ำในเรื่องลูกหนี้ที่จะได้รับผลกระทบจากเครื่องมือดังกล่าว

D. ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะข้อต่างๆ (Comments on recommendations)

คณะกรรมการได้พิจารณาข้อเสนอแนะตามที่ปรากฏใน Legislative Guide on Insolvency Law (2004) เมื่อพิจารณาปรับเข้ากับการดำเนินคดีล้มละลายและฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ MSMEs ซึ่งฝ่ายเลขานุการฯ ได้จัดทำประเด็นที่พิจารณาเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ได้แก่ I. ภูมิหลัง (Background) II. กลไกสำหรับการแก้ไขปัญหาทางการเงินของลูกหนี้ MSMEs (Mechanism for resolving small debtors' financial difficulties) III. มาตราหลักสำหรับกระบวนพิจารณาล้มละลายที่ง่ายขึ้น

(Core provisions for simplified insolvency proceedings) IV. ทรัพย์สินที่ถือว่าเป็นกองทรัพย์สินของลูกหนี้ (Assets constituting the insolvency estate of a small debtor) V. การปฏิบัติต่อสินเชื่อที่ได้รับระหว่างอยู่ในกระบวนการพิจารณาและที่ได้เพิ่มเข้ามาใหม่เมื่อมีการฟื้นฟูกิจการ (Treatment of interim and new finance) และ VI. การปลดจากล้มละลายหรือการยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ (Discharge) โดยจะมีกล่องข้อความที่สรุปข้อแนะนำข้อต่าง ๆ ที่ตรงกับหัวข้อแต่ละหัวข้อให้พิจารณาด้วย ซึ่งจะอยู่หลังย่อหน้าที่ ๓๐, ๕๖, ๖๒, ๗๘, ๙๙, ๑๐๔, ๑๑๑, ๑๑๔ และ ๑๒๓

ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าประชุม

๑. กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม ในฐานะหน่วยงานหลักของกระบวนการล้มละลาย และเป็นหน่วยงานเดียวในกระบวนการบังคับคดีล้มละลายของไทย ได้มีส่วนร่วมในเวทีระดับนานาชาติในการพิจารณา อภิปราย และแสดงท่าทีของประเทศผ่านผู้แทนไทยในเรื่อง พัฒนาการของกฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ SMEs ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๕๙ หลักการสำคัญในกฎหมายดังกล่าวและนโยบายของรัฐบาลไทย อันเป็นการสะท้อนความคิดเห็นจากบริบทของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริบทของผู้ปฏิบัติงานด้านการบังคับคดีล้มละลายโดยตรง ตลอดจนภารกิจของกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม และเห็นได้อย่างชัดเจนว่า กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ SMEs ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นกฎหมายที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ SMEs ที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย สะดวก ลดขั้นตอน และค่าใช้จ่ายน้อย เป็นไปตามมาตรฐานสากล

๒. บุคลากรของกรมบังคับคดีทั้งในระดับบริหารและระดับปฏิบัติการได้ทราบความเป็นไปในการดำเนินการของคณะทำงานที่ ๕ ซึ่งเป็นการประชุมในระดับนานาชาติ ทั้งได้มีส่วนร่วมผลักดันความเห็นของประเทศไทยโดยผ่านการแถลงของผู้แทนประเทศ

๓. ผู้เข้าร่วมประชุมได้รับทราบและติดตามความเคลื่อนไหวระดับนานาชาติในประเด็นมาตรการอำนวยความสะดวกของกระบวนการล้มละลายข้ามชาติสำหรับกลุ่มวิสาหกิจ การรับรองและบังคับตามคำพิพากษาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการล้มละลาย และกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายของวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อมและรายย่อย ซึ่งสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอดให้แก่บุคลากรของกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม ตลอดจนหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันปรับปรุงพัฒนาระบบและกฎหมายล้มละลายอย่างบูรณาการและเป็นรูปธรรมโดยต่อไป

การดำเนินการของกรมบังคับคดีภายหลังการประชุม

ในด้านการพัฒนากฎหมายล้มละลาย กรมบังคับคดีได้ดำเนินการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่..) พ.ศ. (ส่วนการล้มละลายเกี่ยวกับต่างประเทศ) ซึ่งเป็นการเพิ่มบทบัญญัติให้การล้มละลายระหว่างประเทศเพื่อแก้ไขอุปสรรคในการจัดการและรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ที่มีลักษณะระหว่างประเทศ ทำให้สามารถบังคับคดีกับทรัพย์สินของผู้ล้มละลายที่อยู่ในต่างประเทศได้ ซึ่งเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ ร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่ง ๑ จาก ๕ สารสำคัญที่กรมบังคับคดีผลักดัน คือ การแก้ไขกฎหมายล้มละลายฉบับปัจจุบันให้สอดคล้อง

กับหลักเกณฑ์การค้าระหว่างประเทศของคณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ (UNCITRAL) นอกจากนี้ ร่างพระราชบัญญัติ ฯ ดังกล่าวยังมีเนื้อหาแก้ไขปรับปรุงในส่วนของกระบวนการฟื้นฟูกิจการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และในส่วนของกฎหมายหลักประกันทางธุรกิจอีกด้วยเพื่อให้มีเนื้อหาสอดคล้องกันทั้งระบบ โดยร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ส่วนการล้มละลายเกี่ยวกับต่างประเทศ) ขณะนี้ อยู่ระหว่างผู้แทนของกรมบังคับคดีเข้าร่วมการประชุมของคณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะพิเศษ) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อชี้แจงเสนอความเห็นในหลักการและเหตุผลความจำเป็นของร่างพระราชบัญญัติ ฯ ดังกล่าว ภายหลังจากที่ได้รับความเห็นจากการประชุมร่วมกันระหว่างสำนักงานศาลยุติธรรม คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน ๓ สถาบัน (กกร.) และกรมบังคับคดี

ส่วนในหัวข้อใหม่ที่คณะทำงานที่ ๕ ได้เริ่มพิจารณาตั้งแต่สมัยที่ ๕๑ เรื่อง กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายของวิสาหกิจ ขนาดกลาง ขนาดย่อมและรายย่อย (Insolvency of Micro, Small and Medium-Sized Enterprises (MSMEs)) นั้น เป็นประเด็นหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของกรมบังคับคดีในปัจจุบัน โดยกรมบังคับคดีได้ดำเนินการเชิงรุกในการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามที่รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมภาควิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยได้ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ “การส่งเสริมและสนับสนุนศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ระหว่างสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) และองค์กรเครือข่ายการส่งเสริม รวม ๓๒ หน่วยงาน, จัดโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๕๙ (การฟื้นฟูกิจการ) โดยกรมบังคับคดีได้จัดโครงการดังกล่าวอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา ๓ ปี ในครั้งนี้ กรมบังคับคดีได้รับการจัดสรรเงินดอกเบียอันเกิดจากเงินกองกลางของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึงปัจจุบัน กรมบังคับคดีดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนส่งเสริมภาควิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดย จัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายที่จำเป็น เช่น กู้ยืม ค้ำประกัน จำน่า จำนอง ขายฝาก และกฎหมายล้มละลาย (การฟื้นฟูกิจการของ SMEs) จัดมหกรรมไกล่เกลี่ยข้อพิพาทชั้นบังคับคดี ร่วมกับธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

กรมบังคับคดียังมุ่งดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมสำหรับการประกอบธุรกิจในประเทศไทย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และเพื่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล ตามกรอบการจัดอันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจที่จัดโดยธนาคารโลก

ในการดำเนินการด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่อง เช่น เผยแพร่ความรู้ผ่านกระดานเว็บบอร์ด LED Talk ในอินทราเน็ตของกรมบังคับคดี หรือบทความเชิงวิชาการลงวารสารกรมบังคับคดี พิจารณาจัดส่งบุคลากรไปอบรมเรื่องกฎหมายล้มละลายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ขออัตราทุนการศึกษาจากสำนักงาน ก.พ.เป็นประจำทุกปีเพื่อจัดส่งบุคลากรไปศึกษาต่ออย่างต่างประเทศ เป็นต้น

กรมบังคับคดีจะติดตามการดำเนินงานของคณะทำงานที่ ๕ อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเรื่องการแก้ไขปัญหาการล้มละลายเป็นภารกิจหลักของกรมบังคับคดีโดยตรง ทั้งในเรื่องการพัฒนากฎหมายล้มละลายให้ได้มาตรฐานสากลโดยอาศัยการเทียบเคียงกับกฎหมายแม่แบบและแนวทางการร่างกฎหมายนั้นเป็นตัวชี้วัดในการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของประเทศไทยและการจัดอันดับความยากง่าย

ในการประกอบธุรกิจ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับงบประมาณสนับสนุน โดยดำเนินการบรรจุการประชุมดังกล่าวลงในแผนคำของบประมาณในการเดินทางไปประชุมราชการต่างประเทศของกรมบังคับคดีทุกปีงบประมาณ อีกทั้งจะจัดให้มีการร่วมมือเชิงวิชาการและการปฏิบัติงานด้านการบังคับคดีล้มละลายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐและเอกชน เช่น ศาลล้มละลายกลาง สภานายความ สำนักงานทนายความ สำนักงานกฎหมายต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจระหว่างกัน และเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนแนวคิดและข้อคิดเห็นต่อกฎหมาย กฎ ระเบียบ คำสั่ง เกี่ยวกับการบังคับคดีล้มละลายลดข้อขัดข้องในทางปฏิบัติอันจะนำไปสู่การพัฒนาการบังคับคดีล้มละลายไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งระบบโดยจัดประชุมภายในหน่วยงานเพื่อสำรวจประเด็นปัญหาที่น่าสนใจต่อไป